

Poštnina plačana v gotovini.

*

kres

*

SEPTEMBER

1 9 * 3 4

ŠTEVILKA 9

»KRES«

Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje - Domžale.) Urejuje Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730.

Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20.—, za skupne naročnike Din 18.—.

VEČ LUČI!

IN PRIMORJE?

V raznih časnikih in časopisih naše države čitamo večkrat beležke, izjave, komentarje k dogodkom v slovanskem Primorju, ki grajajo Vatikan in papeža, češ, da podpira, ali vsaj s pritrjevalnim molkom tolerira nasilno raznarodovalno politiko, ki jo že dolgo vrsto let izvaja italijanski fašizem. Papežu Piju XI. se predbaciva, da je prevelik italijanski patriot, Rimsko kurijo in škofo obdolžuje, da »prodajajo naravne pravice našega naroda« italijanski vladi za druge ugodnosti, ki jih nudi fašizem Cerkvi.

Najbolj drzen in najostrejši izpad proti Rimu in papeštvu je zagrešil v zadnjem času dr. Čok na kongresu emigrantov v Mariboru. Ob koncu govora celo grozi, da ni izključeno, da si bo narod v Primorju, pa tudi emigracija pri nas iskala novih potov za zaščito narodnih pravic. To namigavanje pomeni očitno, da bi Slovenci, ki so bili »vedno zvesto in sinovsko vdanici Rimu, morda izstopili iz Cerkve.

Problem slovanskega Primorja je gotovo najbolj kruta rana na našem narodnem telesu. Pravilno je grajal dr. Čok kruto

politiko italijanske vlade in dejal, da je Italija s takim postopanjem izgubila moralno pravico, da še nadalje obdrži to provinco.

Način, kakor je dr. Čok govoril o Cerkvi, ni niti katoliški niti patriotičen.

Recimo, da bi bila res Cerkve vsled strašnega pritiska kaj zagrešila proti Slovencem, radi tega veren katoličan ni opravičen groziti Cerkvi, da si bo iskal druga pota, očitno izven Cerkve, najmanj pa sme kot javen govornik v atmosferi večjega kongresa, na katerem so zbrani množestvilni verniki, ki pač ne morejo poznati vsi resničnega položaja do potankosti, čuvstva dobrih vernikov tu in tam tolmačiti in razgibati v smeri odpada.

Cerkve je vernim katoličanom božja ustanova in v papežu gledajo živega Kristusa, ki jim še danes po papežu govori. Z vero, ki je nadnaravna vrednota, pravi katoličan nikdar ne baranta in je ne da za nobeno ceno, ne za narodnost in niti ne za življenje.

V imenu »vedno zvestega in Rimu sinovsko vdanega« primorskega ljudstva je bil dr. Čok najmanj poklican podajati take izjave. Kajti prav s to potezo našega ljud-

V NOVO DELOVNO LETO

Dr. Miha Krek

Tale mesec boste marljivi odbori fantovskih katoliških združenj premišljevali, kako bi izbrali najboljši delovni program za fantovsko zimsko dobo. Kres bi vam rad dal nekaj priporočil in nasvetov.

V začetku vsakega novega versko-prosvetnega leta najprej mislite na *naraščaj*. Ugotoviti je treba imena vseh tistih mladih tovarišev, ki so zapustili šolsko klop zadnje poletje. Ti stopajo v novo življenje. Kakšno bo to življenje, veliko zavisi od tega, kdo in kako jih bo vodil in spremljal pri odločitvi in izbiri ter jih vpeljal v novo družbo ali poklic. Te najmlajše tesno k Jezusu in Cerkvi. Nobenega ne izpustite, vse povabite. Pojdite k njihovim staršem in jim obrazložite, kaj je za mladega fanta dobra družčina katoliških tovarišev, kolikega pomena je zanj fantovska Marijina družba, Kat. akcija in vsaka katoliška organizacija. *Določite pridnega in modrega odbornika za voditelja in svetovalca* mladih in novo pridobljenih članov. Ta naj ima celo leto svojo mlado družbo na posebni skrbi. Poučuje naj jih in vpeljuje, vodi in jim svetuje. V sporazumu z duhovnikom naj mlade društvenike *pridno zaposluje* po zmožnostih in okolnostih. Vsak mladi tovariš naj bo s kakim delom in nalogo *navezan na katoliško družbo*, naj čuti *soodgovornost* zanjo.

Če boste v začetku vsakega leta skrbno poprijeli, med letom mlade vestno k dobremu vzgajali in veliko zanje molili, bo Bog čudovito blagoslovil vaša prizadevanja. Radostni boste opazovali, kako se družčina katoliških fantov veča in vedno obnavlja. Marsikatera molitev bo v vašem življenju odločilno vplivala, ko ne boste vedeli, od kod ta sreča. Opravili jo bodo tisti, ki bodo hvaležni, da ste jih

takrat, ko so prišli izpod šolskega vodstva, apostolsko prepeljali v okrilje katoliške družine. Tako se v božjem vinogradu nobena jagoda ne izgubi.

Mislite vsako leto *na duhovne vaje*. Za sedanji čas, ko tako hitro in tako naglo živimo, je za vsakega mladega človeka vsaj enkrat na leto stroga duhovna obnova neobhodno potrebna. Zato že v začetku dela odločite, kdaj bodo duhovne vaje in kako jih boste priredili ali pa sklenite, kako boste agitirali med tovariši, da bodo šli v Dom duhovnih vaj v Ljubljano. Mislite istočasno na sredstva za ta namen in napravite načrt, kako jih boste zbrali za take, ki nimajo. Pravilo je: *Vsako leto mora vsaj nekaj naših tovarišev opraviti sv. misijon ali duhovne vaje. To so nosilci duhovne obnove med nami.*

Katoliški tisk, časopisje in knjige mora biti tudi vsako leto v našem delovnem programu. Že v začetku mislimo na to in ugotovimo, kako bomo v sporazumu z duhovnikom in drugimi katoliškimi organizacijami vsako leto izpopolnili in obnovili mrežo naročnikov katoliških časnikov in knjig.

Ves svoj delovni program pa bomo letos podredili posebno eni misli-vodnici: *Pripravljajmo se na jugoslovanski evharistični kongres v Ljubljani*. Jugoslovanski škofje so sklenili, da naj bo poleti 1935. v Ljubljani evharistični kongres za vse katoličane v naši državi. Priprave za kongres in izvedbo kongresa vodi prevzvišeni škof dr. Gregor Rožman.

Za to veliko delo mora prijeti vsa škofija. V prvi vrsti ste tu čete katoliških fantov v škofiji.

Cela škofija, vsi verniki bomo celo leto molili, da bi evharistični kongres razlil ves blagoslov na nas in vse, ki bodo z nami kongresu prisostvovali ali vsaj v duhu sodelovali. Prosili bomo blagoslova za katoliško stvar med Slovenci, Hrvati in vsemi v državi. Svoja dela in žrtve bomo v ta namen darovali. *Naj ne mine dan, da ne bi na kak način poprosili Jezusa za uspeh kongresa.*

Priredimo nekajkrat skupne evharistične pobožnosti s prošnjo, da bi Jezus dal ob evharističnem kongresu prav posebnih milosti in blagoslova za *našo katoliško fantovsko skupnost*.

Pri sv. maši vroče prosimo za dar plemenitega navdušenja, da bi se vsi fantje v škofiji združili v plemeniti tekmi *dobre duhovne in zunanje priprave za evharistični kongres*. Sklenimo, da bomo vsak poziv in prošnjo Prevzvišenega in njegovega pripravljalnega odbora izvršili z največjo skrbnostjo. Vse naše prireditve naj opozarjajo na

kongres, pri predavanjih mislimo na kongres, zasebno se razgovarjamo o kongresu, z duhovnikom se posvetujemo, kako bi se najboljše pripravili na kongres, hranimo sredstva v ta namen.

Priprave za evharistični kongres naj bodo *nov val propagande za evharističnega Boga in naše združenje z Njim*.

Pogosto pristopajmo k sv. obhajilu in takrat prav srčno, vroče poprosimo Jezusa, da bi ob evharističnem kongresu slovenski katoliški fantje res spoznali in doumeli svoje božje poslanstvo v delu za naš dragi narod in vso državo.

KAKO ZAČETI?

Dr. Stanislav Žitko

Od nekod je poročal odločen katoliški fant, da fantje v njegovem kraju ne kažejo posebnega zanimanja za Katoliško akcijo in da jih je težko spraviti skupaj toliko, da bi se g. župniku izplačalo začeti s fantovsko Katoliško akcijo. Na ta dopis bi rad povedal nekaj misli.

Pri nas preradi merimo vrednost organizacijskega dela po zunanjih uspehih. Veliko število in veliko navdušenje nista vedno jamstvo za resničen uspeh; mnogokrat nas taki zunanji uspehi zapeljejo, da opustimo navidezno neznatno podrobno delo. Samo tako podrobno delo pa je zmožno ustvariti nekaj trajnega, nekaj res zanesljivega. To velja posebno za začetek kateregakoli organizacijskega dela.

Zato pri fantovski Katoliški akciji ne smemo obupati, če ne moremo takoj spraviti skupaj velikih sestankov z učinkovitimi govori. Bodimo še veseli, da nas taki sestanki ne morejo morebiti zapeljati v zmoto, da bi mislili, da že imamo zgledno fantovsko Katoliško akcijo, ko bi pa v resnici ne imeli še ničesar, kar bi smeli imenovati Katoliško akcijo. Pravilno je, da začnemo z majhno četico, četudi samo dveh ali treh fantov, ki pa morajo potem seveda biti v stalnem stiku z duhovnim voditeljem Katoliške akcije. Pod njegovim vodstvom morajo najprej sami sebe izoblikovati v zgledne — recimo nadpovprečne — katoličane, ker le taki bodo mogli uspešno vršiti apostolsko delo Katoliške akcije. Tudi za duhovnega voditelja je veliko lažje delo, če ima zlasti za začetek opraviti samo z malim številom fantov, katere je treba vzgajati za Katoliško akcijo. Tako delo od začetka sicer ne

pokaže takoj velikih zunanjih uspehov, toda gotovo je, da mora sčasoma vesti do trajnih in zanesljivih uspehov.

Lep zgled takega dela pripoveduje holandski duhovnik Fränken.* Prišel je v neko tovarno, kjer je bilo zaposlenih veliko število mladih deklet, da bi med njimi vršil dušnopastirsko službo. Pri vodstvu tovarne so mu takoj ob vstopu rekli, da njegovo delo pač ne bo imelo uspehov in da se bo zastonj trudil, ker so vsa dekleta moralno skvarjena in se za take stvari ne zmenijo več, kvečjemu morda tri dekleta da so še dobra. Fränken je nato zbral okrog sebe samo ta tri dekleta in se je posvetil njihovi vzgoji. Kmalu je mogel s pomočjo teh deklet pritegniti zdaj eno zdaj drugo izmed velikega števila ostalih deklet. Komaj pa je poteklo dobro leto, je na ta način pridobil že skoraj vse delavke za živo krščansko življenje, tako da je večina pristopala dnevno k sv. obhajilu.

Če bi Fränken bil mnenja, da se ne izplača posvetiti se verski vzgoji samo treh deklet, bi ničesar ne dosegel. Tudi je nemogoče, da bi dosegel enak uspeh, če bi kar takoj zbral okrog sebe vsa dekleta in bi jim držal še tako lepe govore; trenutno bi morda nekatere pridobil, toda trajen in zanesljiv bi tak uspeh ne bil.

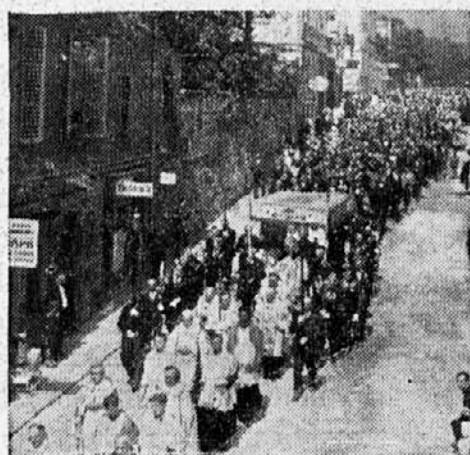
Nobena organizacija, ki zahteva od svojih članov vztrajnega sodelovanja ter hoče biti solidna in trajna, se ne more takoj od začetka opreti na velike množice, ker je nemogoče, da bi vse te množice kar na hitro vzgojili v zanesljive organizacijske člane. Za začetek se sme zajeti le toliko, kolikor je res mogoče obdelati. Saj ko bodo prvi fantje dobro pripravljeni, bodo ti sami sposobni, da zbirajo okrog sebe še druge. Tako bo fantovska Katoliška akcija rasla in bo v dveh letih, ali še preje, ali pa tudi pozneje, dosegla isto število kakor bi ga dosegla zdaj, če bi uspelo kar takoj zajeti na široko. Toda vrednost tako polagoma priborjene organizacije bo vse druga, kakor je vrednost sicer velike organizacije, ki pa je nastala naenkrat.

Tudi delo je v majnih kroških lažje. Vse vzgojno in izobraževalno delo se vrši bolj v obliki razgovorov, kar je lažje za tistega, ki vodi, pa tudi udeleženci pridobijo od takih razgovorov več, kakor bi pridobili od predavanj na večjih sestankih. Zelo koristno pa je seveda, če se tako pripravljeni fantje iz posameznih župnij zberejo od časa do časa na večje sestanke, morebiti dekanijske ali še širše, kjer se v načelnih predavanjih in govorih obravnavajo vprašanja, ki spadajo v delokrog Katoliške akcije. Če so udeleženci takih večjih

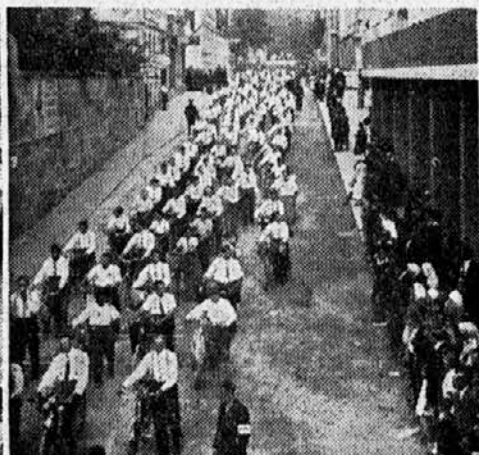
* Naša pot III, 79.

sestankov izšli iz delovnih župnijskih krožkov, bodo z zanimanjem sledili vsemu, kar se bo obravnavalo, in bodo odnesli mnogo trajnih vtisov, koristnih za delo v domačem kraju. Pri tistih pa, ki se zanašajo samo na to, kar pridobijo na takih večjih sestankih, je zelo verjetno, da bodo vsi lepi vtisi in dobri sklepi že v najkrajšem času zabrisani in tudi pozabljeni.

Ne strašimo se torej, če nas je v posameznih župnijah za začetek malo in če ne moremo takoj pokazati velikih uspehov. Sv. oče je naložil Katoliški akciji težke naloge; ne zadostuje, da član Katoliške akcije sam zase živi kot dober katoličan; Katoliška akcija zahteva od svojih sodelavcev, da na ta ali drug način pridobivajo za katoličanstvo, bodisi da pridobivajo novih iskrenih vernikov in

Veličastna procesija z Najsvetejšim.

Kolesarji v procesiji.

EVHARISTIČNI KONGRES V MARIBORU.

sodelavcev v Katoliški akciji, bodisi da pridobivajo za katoličanstvo večjo moč povsod tam, kjer je Cerkev poklicana, da odločuje ali soodločuje. Za tako delo se pa ne morejo vzgajati delavci na velikih sestankih z navduševalnimi govori, marveč je potrebno za to v prvi vrsti podrobno delo v majhnem krogu najbolj delavnih in najbolj požrtvovalnih fantov. Ti fantje bodo kmalu našli možnosti, da se uveljavijo na ta ali drug način v duhu Katoliške akcije; postali pa bodo tudi sami nova središča Katoliške akcije, okrog katerih se bodo zbirali novi bojovníki. Tako vzgojena fantovska Katoliška akcija bo desna roka svojega duhovnega voditelja in mu bo pomagala do uspehov, katerih bi sam ne zmogel, katere pa je sv. oče postavil za cilj Katoliški akciji.

MARIBORSKI KONGRES

Dr. Josip Meško

Mogočna manifestacija je bil letošnji evharistični kongres v Mariboru. Naš, od dela in težkih dni utrujen narod, je prišel v častnem številu. Bil je mogočen slavospev Bogu, ki je narodu vse, njegova opora, moč in življenje.

Kongres ni bil samo manifestacija, bil je več, bil je dan načrtov in dobrih sklepov. Spoznali smo, da je v globoki veri rešitev za družino, za vaško sosesčino, za stanovsko vzajemnost. Vsem tistim, ki iščejo danes rešilnih poti, je evharistični kongres pokazal, kje jih je treba iskati in kje jih je edino mogoče najti.

Na prednji dan kongresa so bila zborovanja. Možje, žene, fantje in dekleta. Vsi so izrekli pripravljenost, živeti po večnih naukih božjih, oprti na moč sv. Evharistije; možje v svojem delu kot očetje družin in gospodarji, žene kot trpinke in junakinje žrtve v družini, dekleta v svoji dekliski časti in lepoti, fantje v pravilnem pojmovanju svoje mladosti in svoje apostolske naloge. Karlinova dvorana v dijaškem semenišču je komaj zadostovala, da je sprejela fante, ki so v nepričakovano velikem številu prišli v Maribor, da najdejo nove pobude za mladostni polet v naši Katoliški akciji. Vsi razgovori in vsa predavanja na tem fantovskem zborovanju so bila posvečena veliki skrivnosti katoliške vere — sv. Evharistiji. Naši fantje so dobro spoznali, da je treba najprej iti k temu nadnaravnemu viru moči, da lahko potem prerojeni in okrepljeni stopijo v vrste naših apostolov Katoliške akcije.

Vemo, da je presv. Evharistija naš zaklad, ki ga ne more rabiti nobeno drugo gibanje na svetu. V tem se ločimo od vseh drugih. Pustiti ta zaklad nedotaknjen, premalo izrabljen, bi bilo nemodro, ker bi nam manjkalo glavno in najuspešnejše sredstvo. V sredstvih bi bili sicer nasprotnikom enaki.

Vse to so fantje spoznali in sprejeli z navdušenjem to novo smer našega fantovskega gibanja, pot k presv. Evharistiji. Našli jo bodo gotovo, saj Gospod kliče in vabi. Slišali so ta klic in šli bodo za njim. To upamo, v to verujemo. Vse resolucije kongresa in zborovanj so izzvenele v to, da treba v pogostem sv. obhajilu, v rednih letnih duhovnih vajah za fante, iskati pobude za dve važni in bistveni nalogi katoliškega fantovskega gibanja, za osebno posvetitev in za apostolat.

Naloga nas vseh bo pa, da delo na podlagi resolucij kongresa ne zamre, ampak uspešno išče na globoko in na široko. Dobrih fantov torej in čim več dobrih! Jamstvo za uspeh nam je navdušenje fantov, ki je na kongresu prišlo do izraza in pomoč božja, brez katere, to vemo, ne dosežemo ničesar.

JESEN

Vane Betkin

V gori se veter
z drevjem igra
in sleherni listič
skrivnostno šušljá:

»Zelena zavist
odšla je od nas,
v ljubezenski plašč
odel nas je čas.«

Po daljnih vaséh
zyonovi doné:
k véliki zmagi
se borci vrsté...

NAŠI ODRI BODO OŽIVELI

Niko Kuret

Na pragu novega igralskega leta smo. Da igralsko delo ni kar tako, nam dokazujejo približne številke iz lanskega leta 1933-34, ki pravijo, da smo v pretekli igralski dobi imeli na katoliških odrih na Slovenskem precej nad 500 predstav. To so seveda samo take, ki so bile objavljenje v našem časopisju. Koliko pa je predstav, ki zanje izvedo samo okoliške fare! Če računamo, da je vsako predstavo gledalo povprečno 200 ljudi, potem vidimo, da je gledalo te igre dosti nad 100.000 gledavcev. To je število, ki sicer ne dosega številke prejšnjih let (v letu 1932-33 je bilo 1360 predstav!), ki nas pa vendarle zadovoljujejo in na drugi strani zgovorno pravi, kako važna reč je igranje.

Pravilneje bi bilo, ko bi število predstav gledali drugače: ne sme nam iti na to, da *en oder* igra desetkrat na leto, mora nam marveč iti za to, da se igra vsaj dvakrat na leto *v vsaki* slovenski fari! To moramo doseči! Ne rekordov posameznih odrov, ampak igralske razgibanosti vseh slovenskih fará bi radi! To je tudi edino prav in resnično koristno.

Nove razmere nam kažejo nove naloge, nove razmere so nas tudi rešile marsikakšnih ovir, ki bi jih sicer imeli pri poglobljanju našega igranja. Večina naših krajev bo danes lahko brez oklevanja in ozirov sprejela zahtevo današnjega časa: *igrajmo kot farani za farno*, ki je za katoličana prva organska celica v občestvu Cerkve. Vsaj enkrat na leto, na žegnanje ali na drug praznik, uresničimo takšno predstavo: vršila se bo na prostem pred cerkvijo, sodelovala bo res vsa farna, gledala bo vsa farna. »Izgubljeni sin« je bil v letošnjem poletju marsikje takšno globoko doživetje. Takšno predstavo pač zmore vsaka slovenska farna, če ima svoj »Dom« ali ne. Imeti mora le sposobnega človeka, ki bo vse skupaj vzel v roke s pravim duhom in namenom.

Pa tudi sicer si ne delajmo skrbi zaradi odra in dvorane. *Igrati se da tudi brez »odra«*. Ni res, da je neobhodno potreben oder z zaveso in kulisami in vso ostalo ropotijo! Neobhodno potrebni so le pravi ljudje, ki bi radi igrali in so sposobni za to, ki v igri ne bodo iskali sebe, ne kakšne druge koristi. *Sodobna* gledališča sploh ne poznajo več odra v dosedanem pomenu, poznajo pač pozorišče, ki pa je vse drugačno kakor smo ga vajeni videti v starih gledališčih in v naših dvoranh, ki so ta gledališča posnemale. Pomanjkanje dvorane ali odra naj zato ne bo ovira nobeni fari, da se v njej ne bi igralo vsaj kakšne kratki!

Poleg velike, občestvene igre enkrat ali dvakrat na leto naj zadostuje vsaki fari še *dvoje ali troje iger v vsej igralski dobi*. In to je že mnogo. Povem pa to zato, ker se je ponekod pri nas razpasla že *prava strast* na igranje. Kjer se preveč igra, duh trpi. Igre prihajajo neprebavljene na oder. Iger naposled v naših vsekakor malih razmerah tudi prehitro — zmanjka. In ker dobrih iger ne morejo več dobiti, sežejo po slabih — ko pa je treba igrati . . .

In kaj naj se igra? Eno si zapomnimo in to zvesto upoštevajmo kot dobri udje farnega občestva: naše igre po svoji vsebini *nikoli ne smejo biti v nasprotju z duhom cerkvenega leta*. Ne v adventu, še manj pa v postu ne igrajmo — burk in veselih iger! To ne gre in ne gre. Lani smo morali beležiti celo vrsto komedij v postu. Kako je neki to v skladu z našo vernostjo in našim življenjem s Cerkvijo?

Za adventni in božični čas bomo imeli letos na razpolago troje različnih iger (Igro o prvem grehu in Gospodovem rojstvu, Vrata, Božično-Trikraljevsko igro), torej izbira ne bo težka. Za november in advent je prav tako tudi zelo primeren »Slehernik« (imamo ga v dveh priredbah, ena je izvirna stara flamska, druga je Hofmanns-

thalova prepesnitev). *Za pust* imamo sicer veliko izbiro veselih iger, a varujmo se plev, ki jih je pri nas na kupe. Pazimo in držimo se *dobrih, klenih veselih iger*: Molière, Goldoni, Gogolj, nikar pa raznih bedastih »burk« iz polpretekle dobe. Najlepše farno doživetje *za postni in velikonočni čas* bo Pasijon. Imamo Deutsch-Finžgarjev Pasijon, imamo stari slovenski škofjeloški pasijon (Slovenski pasijon), dobili bomo morda še kaj primernega. A dotlej je še časa. In nato pride *čas igranja na prostem*. Tudi do tega je še daleč, a prav je, če na to pravočasno mislimo.

Tako, vidite, je načrt kmalu narejen. Namesto obilice iger pa posvetimo večjo pozornost *proslavam*. Vsak mesec se nam nudi prilika za kakšno proslavo. Dela se na tem, da se za vsako takšno priliko tudi preskrbi potrebno gradivo za sporede. Proslave ne bodo samo šola za igravce, proslave bodo vse več: poudarjale bodo važne točke v življenju cerkvenega in narodnega občestva. Družile bodo in stapljale, kar je danes po krivdi razmer razbito. *Čaka jih veliko poslanstvo*.

Tako se nam torej pogled na novo igralsko dobo kaže v precej drugačni luči kakor smo je bili vajeni doslej. Ta luč ni tako strašno »teatrška«, kakor je bila pri naših — diletanskih odrih, ki so za vsako ceno posnemali poklicno gledališče, ž njim otvarjali »sezono«, šteli predstave in skušali biti čim bolj oficialni in oškrobljeni . . .

Igranje nam postaja *organski del izživljanja farnega občestva*. To izživljanje hoče ostati na umetniški ploskvi, ne bo pa nikdar malikovalo umetnosti. *Z umetniškimi sredstvi bo oblikovalo doživetja fare in naroda*. To je njegovo poslanstvo in nič drugega.

UČIMO SE OD BOLJŠEVIKOV

J. D.

Nobenega pomena nima kar na splošno zabavljati zoper boljševe in boljševizem. Taka borba ni niti pametna, niti uspešna. Uspešno se moremo proti boljševizmu boriti le, če priznamo njegovo resnico in jo ločimo od njegove laži. Boljševizem je kristjanom opomin o neizpolnjeni dolžnosti. Večji del življenja kristjanov je daleč od Kristusove resnice. Najmanj krščansko pa je gospodarsko in socialno življenje sedanje kapitalistične dobe.

Vsi čutimo, da je potreben nov gospodarski in socialni red. In ta novi red, ki naj osreči človeštvo, obeta boljševizem in ga po

svoje ostvarja z velikim ognjem in zanosom. Zato je tako privlačen zlasti za mladino, ki želi preoblikovati svet in zgraditi nov družabni red.

Boljševizem vsi poznamo. Boljševiki so v Rusijo prinesli načela materialističnega marksizma. Rusi so ta načela sprejeli kot novo vero, ki naj odreši svet. Prav v tem je strahotnost boljševizma. Kakor na eni strani občudujemo borbe boljševikov za nov gospodarski red, v katerem naj ne bi živeli eni na račun drugih in v katerem naj bi imelo delovno ljudstvo glavno besedo in je delovna dolžnost z zakonom zapovedana, tako moramo na drugi strani odklanjati tisto stran boljševizma, ki tepta človeško osebnost, podobo božjo, človeško dostojanstvo, svobodo — in postavlja na mesto Boga in božje podobe v človeku svojo novo vero.

Od boljševikov se moramo marsičesa učiti. Pred vsem, kaj je moč ideje, udejstvovane dosledno in požrtvovalno. Dalje se moramo od njih učiti, kaj pomeni za uspeh načelo elite. Malo število izbranih boljševiških voditeljev je izvršilo boljševiški prevrat in že 15 let vlada boljševiško Rusijo. Pa tudi v tem nam morejo biti boljševiki za vzgled, kako je treba javno in ponižno priznati storjene napake.

Tudi mi bomo uspeli le, če bomo opustili dosedanje brezbriznost, lenobnost in komodnost ter šli pogumno v boj za našo idejo, ki je: preroditi svet v duhu Kristusovem po zgledu Kristusovem in prvih kristjanov. Začeti moramo z delom v malih izbranih krožkih in moramo imeti dovolj poguma in ponižnosti, da priznamo, da smo do sedaj mnogo grešili. Naša moč je moč doslednega krščanskega življenja, življenje s Cerkvijo, v kateri živi Kristus.

ORGANIZACIJA EVHAR. KONGRESA V MARIBORU 7. IN 8. SEPTEMBRA 1934

Franz Kramberger

Organizacija Evharističnega kongresa v Mariboru je bila za tiste, ki pri njej niso sodelovali, nekoliko presentljiva. Objektiven opazovalec ni mogel razumeti, kako je bilo mogoče vse velikanske množice držati v redu in disciplini, ko so vendar to bile same neorganizirane množice. Presenetljivo je pred vsem bilo, kako je bilo mogoče izvesti tako velik kongres brez najmanjših incidentov po mestu in okolici, posebno kako je bilo mogoče neorganizirane množice v redu razpostaviti po Glavnem trgu v Mariboru pri sv. maši in jih tudi v redu ter brez zmešnjave raz-

porediti z Glavnega trga v teoforično procesijo. Pri tem ne smemo pozabiti, da je bilo na Glavnem trgu zbranih pri sv. maši po poročilih dnevnega časopisja najmanj 30.000 ljudi in da so drugi cenili to množico celo na 40.000 in 50.000 ljudi in pa, da se je udeležilo procesije 25.000 do 30.000 ljudi.

Predpriprave za Evharistični kongres so se vršile na tihem, brez velikih razglasov, plakatov, letakov itd. in so bile pravočasno in pravilno izvršene. Pripravljalni odbor je sestavljalo v celoti malo članov, ki so pa imeli določeno delo: Predavanja in predavatelji, organizacija prihoda in povratka udeležencev z vlaki, koncert pevskega društva »Maribor« in zborovo petje, organizacija za bivanje udeležencev v Mariboru, organizacija zasilnih stanovanj in finančna organizacija. Posebej je bilo organizirano delo za olepšavo mesta. Za kongres posebne pisarne ni bilo, ampak je vsak referent za sebe opravil svoje delo brez dolgih posvetovanj v posebnih odborih. Člani pripravljalnega odbora so se sestajali večinoma vsak teden po enkrat ter so izmenjevali misli o predpripravah in na ta način vršili vsak za sebe korekture svojega dela in ga spravili v sklad s celoto. Zanimivo je bilo, da pripravljalni odbor ni poznal nikakega glasovanja pri sejah in sestankih, ampak se je vsaka stvar vedno sporazumno uredila.

Veliko preglavic so delale pripravljalnemu odboru prijave udeležencev. Pri teh prijavah je bilo potrebno zbrati točne podatke, ne samo, koliko ljudi pride v Maribor, ampak pred vsem, kdaj pridejo, s kakimi prevoznimi sredstvi, v kakih skupinah itd. Te prijave so bile zelo važne za razporeditev prostorov za predavanje, za razporeditev v zasilnih prenočiščih, za razporeditev pri sv. maši in procesiji, pa tudi za prevoz po železnici. Tudi ta zadeva je poleg mnogih drugih bila povoljno in lepo urejena, posebno še, ker je ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani šlo zelo na roko. Sreča je bila, da je pevsko društvo »Maribor« prav v času kongresa začelo proslavo svoje 10 letnice z velikim koncertom, za katerega je moglo dobiti polovično vožnjo. Železniško ravnateljstvo je moralo pomnožiti vse vlake, ki so vozili 7. in 8. septembra v Maribor in to na podlagi podatkov, ki jih je dobilo od pripravljalnega odbora. Vendar so tudi vsi pomnoženi vlaki bili prenapolnjeni, ker se niso vsi udeleženci kongresa prijavi. Za obe mariborski železniški postaji je bilo zelo važno, kako bi vse udeležence, ki so se hoteli vračati iz Maribora z vlaki, čim hitreje in v redu odpravili domov. Prav tu je bilo važno ozko sodelovanje pripravljalnega odbora in železniške uprave. Pripravljalni odbor je že pred kongresom opozarjal udeležence na prihod in odhod vlakov, 7. septembra je pa še izdal in razširil po mestu posebne lepake, ki so objavljali razpored vlakov. Poleg tega je rediteljska služba na obeh kolodvorih posebno pri odhodu večine udeležencev dne 8. septembra, bila v veliko pomoč železniški upravi s tem, da so reditelji pred odhodom vlaka opozarjali udeležence glede žigosanja legitimacij in na njihove vlake. Le tako je bilo mogoče odpraviti v soboto 8. septembra z mariborskega glavnega kolodvora v pol drugi uri 5 dolgih vlakov udeležencev.

Glede organizacije v mestu samem: že v petek 7. IX. je opravljala službo na kolodvoru in po mestu peščica rediteljev. Ti reditelji so imeli nalogo pojasnjevati ljudem vse, kar bi bilo potrebno, jih voditi po mestu in jim razkazovati razne zanimivosti. Na drugi strani so ti reditelji že v petek bili na pomoč policiji. Mariborska mestna policija je namreč morala oba dni izvršiti veliko delo, ki pa ga je zmogla le radi tega, ker so reditelji vestno in dobro opravljali svojo službo. Za

petek zvečer, ko je bilo v mestu že okoli 10.000 udeležencev, je rediteljski zbor prevzel kontrolno službo po mestu s posebnimi stražami in je pregledoval ne samo ceste in ulice, ampak tudi gostilne in druge javne lokale.

V petek zvečer ni bilo v mestu nobenega, niti najmanjšega incidenta, reditelji niso opazili nikakega pijančevanja, policija še ni v nobenem primeru nastopila. Neredov se je bilo hati posebno pri polnočnicah, ki so se vršile v vseh mariborskih cerkvah in h katerim je bil velikanski naval. Zato je rediteljska služba tudi tukaj bila nujno potrebna. Ugotoviti je treba, da so te polnočnice bile mnogo lepše kakor mariborske polnočnice o Božiču, ker pri njih ni bilo nekega čudnega obnašanja, ki se pri običajnih polnočnicah pojavlja. Mariborsko prebivalstvo se je pa tudi ob tej priliki napram udeležencem kongresa izkazalo. Ni bilo nikakih izzivanj, nikakih posmehovanj, ampak so tudi tisti, o katerih bi ne verjeli, naše kmečke udeležence s spoštovanjem srečavali in jim šli na roko.

Organizacija množic za sv. mašo na Glavnem trgu in za procesijo ni bila lahka. Rediteljski zbor je zbiral udeležence v naprej določenih mestih, ki so bila izbrana tako, da so jih udeleženci čim lažje našli. Poleg tega so bila zbirališča odrejena tako, da bi morale posamezne skupine pri točno vnaprej določenem času za odhod z zbirališča priti na Glavni trg brez trenja in zmešnjave na trgu samem. V celem je bilo 11 takih zbirališč po mestu, dočim je bilo 12. zbirališče za tiste udeležence, ki so prišli z vlaki v soboto po 9. uri, na kolodvoru samem. Reditelji so že na zbirališčih uredili udeležence v posebne skupine, jih prešteli in po točno vnaprej določenem načrtu odvedli na Glavni trg. Poseben reditelj je na Glavnem trgu sprejemal prijave števila udeležencev, beležil čas odhoda z zbirališča ter množice po mikrofону in zvočniku po točno naprej določenem načrtu razporejal po trgu. Dohod posameznih skupin na Glavni trg in razporeditev na trgu je bila vnaprej določena tako, da so se mogle skupine po sv. maši brez nereda razviti v procesijo. Reditelj na glavnem trgu je že pred prihodom skupin s pomočjo mikrofona in zvočnikov izpraznil Glavni trg, policija pa je zaprla vse dohode na trg ter je spuščala na trg le strnjene skupine, ki so jih privedli reditelji z zbirališča.

Na Glavnem trgu so bili med posameznimi skupinami določeni prehodi za reševalce in za zvezo med glavnim rediteljem in reditelji posameznih skupin. Reševalno službo je vzorno opravila mariborska gasilska četa, ki je intervenirala v 102 slučajih. Za zvezo med reditelji so vse trgovine na Glavnem trgu dale na razpolago svoje telefone. Zveza sama je bila prav dobra in je bilo izmenjanih 221 poročil in pojasnil in to deloma po telefonu, deloma po posebnih kurirjih. Reči se mora, da je bil red na Glavnem trgu skoro odličen.

Najtežja stvar celega kongresa je bila, spraviti udeležence z Glavnega trga v redu v procesijo. Razvrstitev v procesijo se je zvršila po točno naprej določenem načrtu in s pomočjo mikrofona in zvočnika. Skupina za skupino so v redu in brez najmanjše zmešnjave zapuščale Glavni trg in odšle v procesijo. Ne smemo pozabiti, da se promet, ki je ravno čez Glavni trg in po Tattenbachovi ulici, skozi katero se je procesija razvijala, največji in da kljub velikanskim množicam vozovni promet ni bil ustavljen več ko pol ure. Procesija se je pomikala po zelo prometnih cestah, ki jih tudi ni bilo mogoče za dalje časa zapreti za promet, prav zato je bilo potrebno razvrstiti procesijo tako, da prometa ni preveč ovirala. Med procesijo se je opazila precejšnja napaka v tem, da ni bilo zveze med posameznimi skupinami,

oziroma, da rediteljji vsled malega števila niso mogli med seboj vzdržati stikov, vendar tudi ta napaka ni imela kakih posledic, razen te, da je bila procesija dvakrat za kratek razmah pretrgana.

Mariborski mestni policiji je povzročala največ preglavic skrb, kako bi se množice udeležencev, ki bi se morale po procesiji zbrati na Slomškovem trgu, v redu razšle. Bilo je potrebno zato odrediti, da se procesija na Slomškovem trgu ne ustavi, ampak se pomika naprej mimo Slomškovega groba po Strossmajerjevi ulici. Na ta način se je ustavila na Slomškovem trgu le približno polovica udeležencev procesije, vendar je s policijsko odredbo bil preprečen nered, ki bi pri razhodu na Slomškovem trgu brez dvoma nastal.

Ta pojasnila, ki so v svojih podrobnostih zelo zanimiva, smo objavili zato, ker je bila celotna organizacija kongresa nekoliko drugačna, kakor je pri nas običajno. Brez dvoma je, da bi tudi pri tej in vsaki dobri organizaciji stvar ne uspela, če bi ne bil naš narod vaje reda in discipline in če se ne bi vsak udeleženec tega velikega kongresa zavedal, da je posebno pri takih prilikah red in samozatajevanje prva potreba in pogoj vsakerega uspeha.

KAM TO PRIDE, KAM TO GRE

Tone B.

Vojaki smo bili Pavle, Božo in jaz. S Pavletom sva bila prijatelja, ker je bil dobra duša in dober pevec, tudi Božo je bil rad dobre volje. A prerad je zahajal v kantino in pozneje — žal — tudi v zakotne beznice, kjer je na prodaj vino in dekleta. S Pavletom sva obsojala, branila, ker sva vedela, da ima Božo doma zaročenko, ki mu je stalno pisarila. Lepega večera pride Pavle v mojo sobo nekam zamišljen in mi reče:

Tone! Zdi se mi, da sem nekaj storil, kar ni vredno fanta. Božo je ogoljufal Maro za ljubezen in jaz sem mu pomagal. Prosil me je, naj pišem zaročenki, »da je začel pri vojakih pijančevati in zahajati v slabo družbo«. Rad bi se je znebil, pa ne ve, kako naj to stori. Dekle je pošteno in nezvestobe ji ne more dokazati. Najlažje se bosta razšla, če ga sama ne bo marala več, ker je postal pijanec in razuzdanec. Poročiti je pa ne mara, ker je le šivilja, on pa sin bogatega kmeta. Dal mi je njen naslov in jaz sem ji pisal, kot mi je naročil. A danes sem dobil od nje odgovor in ne vem, kaj naj storim. Tako tesno mi je pri srcu. Dal mi je drobno, belo pismo in jaz sem bral:

»Neznani prijatelj! Vaše pismo me je silno užalostilo. Čeprav ste mi popolnoma neznan, Vas vendar imam za prijatelja. Rada Vam verjamem, da nimate nič proti meni, saj me niti ne poznate.

Toda, gospod, v tem, kar ste mi sporočili, zaenkrat nič ne vidim. Bodite pa odkrit fant in mi odpišite, dali ste se hoteli z menoj le pošaliti sporazumno z Božom in je bilo to vzrok Vašega pisma. Ali pa . . . ? Bodi kakorkoli, pišite po pravici, ponovite, kar ste zadnjič pisali, najino razmerje z Božom je čisto, zato hočem biti z Božom na jasnem. Zakaj Božo pije? To mora imeti svoj vzrok, ker doma ni pijančeval. Midva še nisva poročena, če hoče zaroko razdreti, ima zdaj še čas.

Nestrpno čaka Vašega pisma in Vas pozdravlja

Mara B.«

»Kaj naj zdaj storim?« me je Pavle vprašujoče pogledal.

»Piši ji vse tako, kot je res!«

Svetoval sem mu in je pisal. Težko je odkrival resnico, ko je priznal, da je sam lažnik pomagal lažnjivcu le zato, ker ga je Božo naprosil in bi se je rad znebil. Žal pa mora potrditi, da je Božo res tak, kot ga je v prvem pismu opisal in zato ni več vreden njene ljubezni. Naj mu odpusti, ker ji je ravno on zadal to težko rano s sporočilom o zaročenčevi nezvestobi, katero tudi sam obsoja.

Tudi Božo je dobil od svoje zaročenke pismo. Mara ga je prosila, naj ji odkritosrčno pove, ali je res tak, kot je zvedela, ali je to samo laž, ki naj povzroči med njima razdor. In kaj je storil Božo? V odgovoru je prisegal, da ni nič res, kar mu ona očita, in da si je vse sama izmislila le zato, da bi s tem sebe opravičila, ako morda doma ljubimka z drugimi, medtem ko on služi domovini. Laž se je vrstila za lažjo in lažnjivec se je tudi podpisal.

»Zdaj mi pa res ni žal, da sem temu dekletu pisal, da Božo ni njene ljubezni vreden!« mi je rekel Pavle, ko mi je to pripovedoval.

Čez dva dni je dobil Pavle od Mare odgovor:

»Gospod! Vaše pismo me je v moji sumnji potrdilo. Vedela sem, da je Božo sodeloval. Odkod pa naj bi zvedeli moj naslov? Saj sem ga vedno skrivala. Jaz bom ostala radi sporočenega dejstva popolnoma mirna, ker vidim, da Božo ni več tisti fant, kot je bil nekdanj — ker je postal hinavec. Vam ne zamerim, ker ste svoje dejanje storili iz prijateljstva do njega. Če bi bil Božo pošten fant in bi se svojega dejanja zavedal, ne bi ravnal kot bojazljivec in hinavec, ampak bi mi sam sporočil, kako misli. Jaz bi ga ne obsojala, ker bi vedela, da dela po volji svojih staršev. Toda moral bi to sam storiti na odkrit način. Ni lepo, da je štiri leta molčal in zdaj začel s to klaverno komedijo.

Vse bo prešlo, kot je prešlo mnogo drugega, kar sem že prej prestala radi njega, — to je tudi njemu dobro znano. Šele zdaj pa uvidim, kako prav so imeli moji bratje, ko so me svarili pred Božom. Nočem ga obsojati, ali kar je storil, ni lepo, — to je podlo dejanje!

Vam odpuščam, ker vem, da niste vedeli, s kom imate opraviti. Že po prvem pismu sem sodila, da niste slab človek. Vsega, kar sem v tem pismu napisala, sem si popolnoma v svesti in je odločitev z moje strani že padla. Tiho bom odslej nosila svojo bol. Želim, da je bilo to Vaše pismo poslednje. Na vsako Vaše ponovno pisanje bo moj odgovor — molk.

Mara B.«

Bela pisma so poslej izostala in tudi Božo jih ni več dobival. Meni je segla stvar globoko do srca. Prosil sem Pavleta, da mi je dal tisti dve pismi, ki jih še zdaj hranim.

Še bi vam pripovedoval nesrečne zgodbe. Morda tisto o prevarani Olgi, ki jo je kaplar France pustil v žalosti in sramoti. Mi pa smo njena pisma prebirali v vojaški brivnici. Podlež jih je pušcal v brivnici, da so se nad dekletovo bolečino naslajali še drugi.

Ali pa ono o Mari, ki je skozi 18 mesecev zvesto mislila na svojega Vladka. Vsakemu pismu je sledila denarna nakaznica. Vladko se je ginjen zahvaljeval, pisma končaval z večno zvestobo, denar pa zapil — s hotnicami.

V rečni strugi se kreše in gladi kamenje iz gorskih potokov. Trdo udarjajo drug ob drugega, se krešejo, gladijo, reka pa jih vleče naprej v neizmerni ocean.

V kasarni se krešejo in oblikujejo značaji. Značajni fantje, polakirani civiliziranci, popolne barabe in cigani, vsi pod eno streho, vsi pri isti mizi. Drug drugega opazujejo, obdelujejo. Kar je plev, odpade, neznačajneži se pokažejo v vsej svoji odurnosti, in kakor biseri se svetijo fantje z lepo dušo in zdravo pametjo.

Mnogi od naših so popivali, varali, zahajali v zakotne ulice, med propalo ženščad. Mnogi od naših južnih bratov pa so zvesto služili svojemu Alahu, se vzdržali vina in umiraje so klicali svoje Zulejke. Ponosni orli belih planin so se rajši ubijali, kot da bi prestali sramoto zapeljanih Zulejk.

Brat, ki obljubljaš ljubezen dekletu, presodi samega sebe, pretehtaj svojo ljubezen.

Brat, ki te čaka kasarna, pripravi se in glej, da boš biser, da boš fant, ki ga ne bo osramotil cigan — s svojim življenjem.

MLADI GROBOVI + JANEZ MIŠIČ

Rojen 23. januarja 1911; umrl 7. julija 1934 v Begunjah pri Cerknici.

Zopet je segla bela žena smrt s svojo koščeno roko v naše mlade vrste in nam utrjala cvet — našega Janeza. Kaj naj ti napišem za slovo, Janez? Kako naj se poslove od tebe tvoji nekdanji tovariši, v katerih družbo si tako rad zahajal, katere si razveseljeval s svojo veselo naravo?

Nismo te mogli pospremiti na tvoji zadnji poti, — ne cvetja na grob položiti. Odšel si bil od nas — tiho — brez slovesa — neopaženo.

Pač smo bili iznenadeni, ko smo izvedeli za tvojo nenadno smrt. Vendar, — tolaži nas zavest, da si bil spravljen s svojim Bogom — da si odšel na oni svet nezadolžen, — saj si svoje račune imel vedno v redu in vsak mesec svojega Gospoda prejemal v evharističnem kruhu. Poslovili se bomo od tebe, Janez, s tem, da bomo položili na tvojo gomilo cvetko, — svoje molitve — in jih poslali k Bogu za tvojo dušo. In še nekaj: hodili bomo po tvoji poti — do cilja ...

Mišič Janez se je rodil 23. maja 1911 na Bločicah pri Grahovem. Služil je več let v Begunjah. Bil je zelo priljubljen pri vseh, ki so ga poznali; bil je dober društven delavec, član fantovskega odseka KA, večkrat je nastopil tudi na odru. Tri tedne pred smrtjo je odšel na novo službeno mesto v Planino pri Rakeku, kjer je padel s konja in si razbil lobanjo. Nekaj dni nato je umrl, — bilo je 7. julija letos, v bolnici v Ljubljani. Naj počiva v miru!

Na svidenje, Janez!

KATOLIČANI PO DRUGIH DEŽELAH

Sv. oče proti nemoralnim filmom. Kardinal Pacelli, tajnik sv. očeta, je poslal mednarod. predsedniku filmskih družb pismo, v katerem zahteva, da naj se v imenu kulture in civilizacije preneha z izdelovanjem nemoralnih filmov, kateri pehajo v propast cele rodove in na ta način uničujejo vse narode.

Na jesen bodo na vseučilišču v *Salzburgu* otvorili stolico za katoliško filozofijo. To stolico moremo smatrati za prvi korak k otvoritvi katoliškega vseučilišča.

V *Franciji* je škof Mostyn ustanovil organizacijo za borbo proti nemoralnim

filmom. Organizacija se naglo širi in šteje že danes 12.000 članov. Sedaj so pričeli s pobiranjem podpisov, ki so jih v par dneh nabrali 90.000. Podpisanci zahtevajo, da se zabrani prikazovanje nemoralnih filmov. Podobna akcija bi bila tudi pri nas umestna.

V *Sovjetski Rusiji* je izšla uredba, podpisana od Stalina, po kateri ne sme na ozemlju Sovjetske republike biti do 1. maja 1937 niti ene ruske cerkve, katerekoli veroizpovedi.

V *Švici* je ustanovljena zveza »Pro Deo« (»Za Boga«). Člani te zveze potujejo iz

kraja v kraj, od mesta do mesta in prikazujejo strašne posledice brezbožniške propagande v Rusiji. Brezboštvo je premišljeno in strumno organizirano, zajemlje poedince, družino, družbo in državo. Propaganda je naravnost ostudna. Tudi v Ljubljani smo imeli priliko videti »Protibrezbožno« razstavo. Letaki, knjige, časopisi in slike so bili last omenjene švicarske organizacije.

V Egiptu v mestu Kairo se je vršil svetovni poštni kongres. Ta kongres je soglasno zavrnil namen Rusije, ki je hotela dati v promet znamke s slikami, ki smešijo vero in žalijo verski čut. Kongres je sklenil, da takih znamk, če bi jih sovjeti izdali, ne sprejmejo v inozemstvu.

Katoliški tisk se v Španiji zadnje mesece silno širi in raste. Nasprotno pa sodbodomiselnosti in protikatoliški listi mesec za mesecem znižujejo naklado.

IZ SOVJETSKE OSNOVNE ŠOLE

Leta 1928. je mešana nemško—ruska ekspedicija preiskala skrajne ruske pokrajine na meji Afganistana, Indije in kitajskega Turkeстана, kjer se dviga do višin 7000 metrov Pamir (Streha sveta). Poljudno poročilo o svojem delu pri tej ekspediciji je objavil tudi znanstvenik Wolfgang Lentz, ki je vršil narodnogospodarska raziskovanja (Wolfgang Lentz, Auf dem Dach der Welt, Berlin 1931). Pripoveduje o zanimivem življenju malega naroda Tadšikov, ki prebivajo, tam in imajo svojo autonomno sovjetsko socialistično republiko Tadšikov. Ugotavlja, da se tu vršijo nagle izpremembe v zunanjem življenju naroda (obleka, jezik).

Zanimiv pa je tudi ta-le doživljaj: Sredi junija 1928 se je Lentz peljal z vlakom po Ferganski dolini. V vozu je zadel na nekoga Tadšika, ki je imel sedemletnega sinčka. Da bi pokazal, kaj se dandanes mladina uči, vpraša dečka:

»Hudo bor-mi?« — »Ali je Bog?«

Nato odgovori deček z ganljivo določnostjo:

»Hudo nist, hāmāš ās pabrika burōmāt.« — »Boga ni, vse je prišlo iz fabrike.«

IZ BOLJŠEVIŠKEGA RAJA.

Nova zločinstva boljševikov. V l. 1935. se bo vršil v Moskvi tretji kongres brezbožnikov. Do tega časa bo porušena grško-pravoslavna cerkev v Moskvi. Cerkev je ruski car 1669. podaril grškim menihom. To je cerkev sv. Nikole, ki je svetinja vsem v Rusiji bivajočim Grkom, v časteh pa je tudi pri Rusih. Cerkvi so zaplenili vse premoženje. Od sedmih menihov sta dva umrla od lakote, pet pa jih je pobegnilo. Sedaj je povsem gotovo, da bo cerkev porušena, četudi pripada Grški.

V Moskvo je v začetku avgusta prišlo, tako poročajo sovjetski listi, iz province preko 100 tisoč brezposelnih delavcev iskat kruha. To je pač dragoceno priznanje, ki dovolj jasno kaže na razmere v SSSR.

Oblasti so nedavno zaprle 27 višjih uradnikov v Leningradu, med njimi je mnogo uglednih članov komunistične stranke. Obtoženi so poneverbe v višini več milijonov rubljev. To je komunistični »idealizem«.

P. F.

PO ŠPORTNEM IN TELOVADNEM SVETU

GLEDALEC — BODI ŠPORTNIK!

Raznovrstne športne prireditve so vedno bolj pogostne — tudi na deželi. Namen takih prireditev mora biti pred vsem, da se navzoči gledalci navdušijo za šport tako, da ga potem sami začno gojiti, če ga doslej

še niso. Prireditve, ki temu ne ustrezajo, utegnejo razvoju športa več škoditi kot koristiti, kajti stalni gledalec na športnih igriščih je s svojim obnašanjem v zasebnem življenju pogosto agitator proti športu; njegova okolica ga namreč smatra

za športnika, ker pogosto govori o raznih tekmah, atletih . . . in po njem sodi vse športnike.

Človek, ki opisuje športne prireditve, sam pa ne goji športa, dobi popolnoma napačen vtis o športu, njegovem pomenu in vplivu na mladega človeka. On sodi športnike, ki nastopajo na prireditvah, le po njihovih zunanjih uspehih, oziroma ne-uspehih. Kdor opazuje med potekom iger ali tekmovanj gledalce, bo pogosto opazil, s kakim omalovažanjem mnogi omenjajo tekmovalce, ki niso dosegli prvih mest in kakšne nelepe opazke se neredko slišijo na račun tekmovalcev, ki so iz katerega koli vzroka odpovedali med tekmovanjem in niso dosegli pričakovanega uspeha.

Kako drugače presoja tekmovalce gledalec, ki je sam športnik. Pri atletu, ki je dosegel velik uspeh, opazuje njegovo tehnično izvežbanost in njegovo tehnično preudarnost ter poizveduje po njegovem načinu treniranja, dočim skuša pri ostalih atletih dognati vzroke slabših uspehov, na primer slabi tehniki, nevtrajnosti, pri trenutnem nerazpoloženju i. t. d. Gledalec športnik si na ta način ustvari pravilno sodbo o stanju športa; on graja napake, ki se kažejo in jih skuša z lastnim sodelovanjem pri športnih organizacijah odpraviti ter tako dvigniti višino športa. Gledalec nešportnik pa gre le za tem, da napase svojo radovednost, bega za površnimi novicami, v bistvo športnega prizadevanja pa ne poseže in poseči ne more.

BALKANSKE IGRE

Letošnje — po številu pete — balkanske igre, so se vršile v Zagrebu. Udeležuje se teh iger 6 držav (Albanija, Bolgarija, Grčija, Jugoslavija, Romunija in Turčija), ki se bore vsako leto za prvenstvo v lahki atletiki. Letos so zopet zmagali Grki (že petič), vendar z zelo majhno razliko v točkah. Prihodnje leto bodo priredili balkanske igre v Turčiji. Lahkoatletske igre v velikem stilu pri nas še niso poznane, zato je bila ta prireditev tudi za Slovence velikega pomena. Lahkoatletske pri-

reditve pri nas tudi niso posebno privlačne (slaba organizacija lahkoatletskih prireditev je postala že običajna in to odvrča publiko) in jih bo treba začeti drugače prirejati kot doslej. Seveda je prostor v obliki Stadiona najprikladnejši za take prireditve. Upajmo, da bomo tudi v Ljubljani kmalu videli podobne prireditve kot v Zagrebu. — Ponovno so v letošnjem letu pokazali slovenski lahkoatleti, da so mnogo napredovali; na balkanskih igrah so dosegli zaslužene uspehe, plačilo za vztrajen in smotren trening. Naj omenim samo, da rezultat v metu kladiva na tekmovanju Amerika-Japonska ne dosega rezultata, ki ga je postavil Stepšnik na balkanskih igrah. In naš stari znanec Šporn, koliko vztrajnega treninga je pri njem zahtevala vsaka minuta zbolšanega časa, ki ga je dosegel kljub slabemu stilu. Želja nas vseh je, da bi slovenski lahkoatleti vzdržali v vstrajnem treningu, obdržali svoje razporenje ter je še dvignili, da bi pa obenem s svojimi uspehi vzbudili voljo in veselje do treninga tudi pri drugih atletih. Spособnih je mnogo, samo vztrajnih je malo.

PLAVANJE

V plavanju smo Slovenci v letošnji sezoni dosegli kar lepe uspehe. Državno prvenstvo si je priboril S. K. Ilirija, slovenski klub. Gradnja plavalnih bazenov je zelo dvignila zanimanje za to panogo športa tudi izven Ljubljane, zlasti na Gorenjskem. Verjetno je, da se bo pri nas plavalni šport v bodočih letih še zelo razširil.

NAŠ NOGOMET

Dasi je nogomet zelo razširjen, je na predek v tej športni panogi razmeroma slab, kar kaže, da v osnovi manjka pravilnega treninga. Nogomet je igra, v kateri se more udejstvovati le tehnično dobro izvežban športnik. Pri nas pa žal velika večina nogometašev začne svoje telesne vaje pri nogometu in jih pri njem tudi konča. V tem okviru se razmere pri vodilnih slovenskih klubih počasi izboljšujejo in upamo, da bodo ti klubi s svojim

vzgle dom vplivali na ostale klube, da bo do pri svojem treningu začeli bolj poudarjati tehnično izvežbanost posameznika. Poznojesenska in zimska sezona sta za ta način treninga posebno prikladni.

ZIMA SE BLIŽA

Marljivi smučarji že začenjajo s svojim posebnim treningom. Eden najbolj enostavnih načinov predpriprave za smučenje v terenu je hoja v breg po zmernih strminah s pomočjo smučarskih palic, s katerimi si na isti način kot na smučeh pomagamo v breg. Pri tem je treba posebno paziti na dolg korak in na harmonično sodelovanje rok. Vaja je zelo utrudljiva (zato jo stopnjuj po preudarnosti, enkrat do dvakrat na teden 1—2 uri hoda) — a obenem izredno izdatna ter krepi zlasti mišičevje trupa in lahti in poveča odpornost notranjih organov. — Poleg tega pa noben dober smučar ne pozabi na pripravljajlno gimnastiko, s katero pripravljaja svoje telo tudi za spretna gibe, ki jih smučanje mnogo zahteva. Toliko bolj je pripravljajalna gimnastika zato potrebna smučarju začetniku.

S ČESKEGA

Letošnje poletje je bilo za češko Orlovstvo zelo lepo in bogato. Poleg tekem v orodni telovadbi, lahki atletiki, plavanju, igrah z žogo, so imeli polno okrožnih in župnih nastopov, izmed katerih spada nastop Pospíšilove župe, ki se je vršil v Pragi in katerega se je udeležil tudi starosta čl. Orlovstva in minister čl. vlade Mgr. dr. Jan Šramek, med najlepše. V sprevodu je bilo 3164 orlovskih krojev, pri javni telovadbi pa je nastopilo 640 naraščajnikov, 780 naraščajnic, 42 vojakov 728. pešpolka s puškami, 290 mladenk, 330 članic, ter 272 članov.

Letos obhaja čl. Orel 25.letnico pomembnega nastopa vyšhovskih Orlov. Leta 1909. v dneih 30. in 31. maja (Binkošti) je nastopil telovadni odbor iz Vyšhov na manifestacijskem shodu katoličanov v

Olumucu. Četa 24 Orlov je s svojo fanfaro (4 člani) korakala na čelu spreveda, ki je štel 20.000 ljudi. Splošno pozornost so tedaj vzbujali ti fantje pionirji čl. Orlovstva. Navdušenje Moravanov je bilo velikansko in Orlovstvo se je začelo močno širiti po vsej Moravski, ki se zato po vsej pravici imenuje zibelka češkega Orlovstva.

V našem listu smo že poročali, da se bavijo češki Orli z mislijo, da prirede v Pragi zopet velik vseorlovski zlet. Stvar se zaenkrat, kar se namreč določitve časa tiče, sicer še ni premaknila z mrtve točke, vendar pa ni več daleč čas, ko bo tudi ta zadeva definitivno rešena. Vsekakor pa ga prihodnje leto ne bo, ker je to tehnično skoraj neizvedljivo, četudi imajo na razpolago stadion.

JUGOSLAVIJA — SVETOVNI PRVAK V HAZENI

V Londonu so se vršile v začetku avgusta t. l. svetovne ženske igre, katerih so se udeležile najboljše atletinje in hazenašice sveta. Vsled pomanjkanja denarnih sredstev se Jugoslavija ni udeležila lahkoatletskih tekmovanj; pač pa se je njena hazenska reprezentanca udeležila teh, za ženski šport zelo važnih svetovnih iger. Naše hazenašice so se v izločilni tekmi, ki so jo nedavno igrale v Zagrebu s poljsko reprezentanco, kvalificirale za finalno svetovno tekmo, ki se je — kakor smo že omenili — vršila v Londonu. V finalu so naletele na Čehinje, katere so premagale s 6:4 ter so si s to zmago priborile najvišji naslov: svetovno prvenstvo.

V lahko atletskih tekmah so bili doseženi lepi rezultati in novi rekordi. Na prvem mestu je Nemčija s 95, na drugem Poljska s 33, na tretjem Anglija z 31, na četrtem Kanada z 22, na petem Českoslovaška z 18, potem sledijo Južna Afrika s 14, Švedska z 11, Japonska z 10, Avstrija z 9, Holandska s 6 in Francija z 2 točkama.

»KRESU« POROČAJO

FANTOVSKO ZBOROVANJE NA HRIBCU

Na angelsko nedeljo 2. septembra smo imeli fantje loške okolice lepo uspelo zborovanje na prijaznem Hribcu, ki se kakor šopek dviguje nad staroslavnim mestom. Vreme nam ni bilo naklonjeno, celo dopoldne je močno deževalo. Pa to nas ni plašilo; res, da je bila udeležba nekoliko manjša, toda tu ne gre za število, ampak za vztrajnost, ker vemo, da le tisti zmaga, kdor vztraja. Vsi zavedni in odločni fantje so prišli, nekateri več kot poldrugo uro daleč, doma so ostali samo mlačeži in tisti, ki jim pri nas pravimo šviga-švaga. Tako se mi zdi, da je bilo še bolj prav, da je deževalo; smo se vsaj do dna spoznali in videli, koliko nas je. Okrog 200 fantov je javno izpričalo svojo močno voljo in jeklen značaj, tako, da nas ni treba biti strah pred bodočnostjo. — Ob devetih je bila sv. maša, pri kateri smo mogočno prepevali vsi fantje. Cerkev se je kar tresla od silnih glasov žilavih fantov. Kakor vroča prošnja so se dvigale naše pesmi pod nebni obok in še višje, tja pred prestol naše Kraljice Marije. Kdor je poslušal to petje, ta je lahko spoznal vso lepoto in veličino ljudskega petja.

Sv. mašo je opravil stolni vikar g. Košmerlj iz Ljubljane; med mašo je imel tudi pridigo, ki je globoko odjeknila v naših srcih. Pozival nas je na boj proti Goljatu, ki grozi krščanstvu. Iz fantovskih vrst morajo priti junaki, kot je bil pogumni David in iti v boj, pa ne z mečem in kijem, naše orožje naj bo sv. Evharistija. Ona, nam bo dala moč in srčnost v boju, zato naj nas ne bo nikdar sram, če smo apostoli pogostega sv. obhajila. Pred celo župnijo, če je treba tudi pred celim svetom naj gremo s sklenjenimi rokami k angelski mizi. To naj bo naš ponos, čast in svetinja celega življenja.

Po maši je imel jedrnat govor jeseniški kaplan g. Križman. Njegov glas je donel

kot udarci na bronast zvon, in besede, ki ki nam jih je govoril ta priljubljeni fantovski kaplan, so na vse naredile nepozaben utis. Govoril je o organizacijah, o tistih časih, ko nas je stopalo 2 do 3 tisoč v štiristopih. Zdaj tega ni več in marsikomu se toži po tej preteklosti. Rad bi delal, še ima veselje, še gori navdušenje v njem, pa ne ve, kje bi začel. Kaj tak ničesar ne ve o Katoliški akciji? To se vendar ne sme zgoditi, da bi naš fant brez cilja taval okrog. Pod okriljem Cerkve in njene zavetnice Marije bomo stopali v dolgih vrstah, kakor nekdaj. Res, da je listje odpadlo, toda deblo še stoji, prišla bo nova pomlad in to neomajno deblo bo poglajlo novo, sveže listje. Takrat bo zopet zacvetelo v naših vrstah in rod bo zdrav in čvrst.

Zatem so govorili zastopniki posameznih župnij, ki so vsi izražali ljubezen do Marije in trdno voljo, vztrajati v boju do konca.

Za zaključek je imel globoko zasnovan govor o papeštvu in Cerkvi še g. Golobgranc, akademik iz Ljubljane. Zahteval je povsod Boga. Boga po naših družinah, delavnicah, tovarnah, po šolah, univerzah, po parlamentih in po mednarodnih konferencah. Povsod naj zablisti znamenje sv. Križa, v tem znamenju je rešitev vseh svetovnih problemov. Tem besedam smo se vsi pridružili in iz polnih grl zapeli katoliško himno: Povsod Boga!

S tem je bilo zborovanje zaključeno, odšli smo z novim ognjem na svoje domove. Vsa slavnost se je izvršila v najlepšem redu in točnosti. Žal le, da se radi dežja ni moglo vršiti zborovanje na prostem pred cerkvijo.

Fantje, naš sklep naj bo: Še se bomo vsako leto zbrali na podobnih verskih zborovanjih. Hočemo biti celi fantje, polovičarjev nečemo. Kdor ni z nami, je proti nam, kdor ne gradi, razdira. Naše geslo naj bo: Povsod Boga!

Fantje, Bog vas živi!

Vaš brat Tone.

stva se je dr. Čok v svoji preteklosti v Primorju in na jugoslovanskih tleh le zelo rahlo in malo vezal. To verno ljudstvo v Primorju gotovo odklanja tako dramatično pokroviteljsko gesto dr. Čoka, ki jo je pač zelo lahko napravil v *Mariboru*. Naj bo dr. Čok uverjen, da s takim govorjenjem ne stori prav nobene usluge Jugoslaviji. Mi katoliki v Jugoslaviji smo ta migljaj dr. Čoka dobro razumeli in smatramo take nastope kot zelo neprimerne in nevarno protikatoliško propagando, ki bi prav nas jugoslovanske katolike, ki nismo nič manj zvesti rimski Cerkvi, do najglobljih globin duše razburila in motila oni tako potrebni notranji verski mir v naši državi. Vsekako naj bo dr. Čok uverjen, da s tem ni prav nič olajšal one nadvse težke naloge, ki jo mora katoliška Cerkev vkljub neznosnemu pritisku fašizma vršiti med slovanskimi verniki v Primorju. Zakaj ni dr. Čok ostal tam, da bi pomagal nositi duhovščini to težko breme?

Časovno vsporedno prinaša »Beseda« v 7-8 številki letošnjega letnika pod naslovom »Papež zmage« oceno istoimenske knjige italijanskega diplomata Brenne. V citatih, iztrganih iz celote, se prikazuje papež Pij XI. na splošno tako kot dr. Čok izvaja in trdi za slovansko Primorje. Da more list, ki hoče veljati za resnega, objaviti tako pristransko knjižno poročilo, ne razumemo. To zmore pač le »Beseda«. Da ne bomo krivični: še dvojje, troje listov v Sloveniji bi morda res utegnilo prinese slično »oceno«.

»KRŠČANSKI SOCIALIZEM«

»Kres« je že dvakrat na tem mestu pravilno povdaril, da je z okrožnico »Quadragesimo anno« papež Pij XI. dokončno obsodil izraz »krščanski socializem«. »Delavska pravica«, ki hoče biti glasilo krščanskega delavstva, se je tako daleč spozabila, da je zavzela drugačno stališče, kakor da bi okrožnica pač veljala za ves ostali svet, le za naše slovenske razmere ne. »Delavska pravica« sicer ne trdi tega naravnost, kar je umljivo, ampak po ovinku, ko pravi

(v št. 28), da »Quadragesimo anno« res govori o socializmu, ki ga istoveti z marksizmom, takim, kakor se javlja sedaj v praksi, toda naših »krščanskih socialistov« da obsodba ne zadene. Za ves svet in tudi za vse ostale delavske organizacije na svetu je brez debate jasno, da je papež obsodil tudi izraz »krščanski socializem«, ko dobesedno pravi: »Religiozni socializem, krščanski socializem so protislovni izrazi.«

Ko je dr. Zupan v 7. številki »Kresa« ponovno jasno osvetlil to vprašanje in pozval »Delavsko pravico«, naj svoje trditve, da papež slovenskega »krščanskega socializma« ni mislil, dokaže, se je »Delavska pravica« (v št. 31) izmaknila odgovoru in se zatekla za obzidje svoje vesti in za hrbet »svojega škofa«, češ da so oni samo tema dvema odgovorni. Težko je reči, katera veja te trditve je usodnejša.

Prva trdi, da je vodstvo »krščanskih socialistov« odgovorno svoji vesti. Gotovo Bog vsakega samo po njegovi vesti sodi. Lahko je pa vest napačno formirana; po dolgem bičanju lahko otrpne, možno je celo, da kdo po vesti prav dela, ko škoduje, ubija, razdira ... Najnevarnejše je, če so ljudje s tako vestjo na odgovornih mestih, v vodstvu organizacije, v uredništvu listov. To obzidje torej nikakor ni sigurno in se lahko podre na tistega, ki se zanj zateka.

Naravnost gorostasna je druga. »Odgovorni smo samo škofu.« Ali mar mislite, da je škof proti papežu, da bo škof drugače trdil kakor papeževa okrožnica? Kje imate zatrdilo škofa, da se pri nas kljub papeževi obsodbi sme rabiti izraz »krščanski socializem«? Ali ste se zavedali, kaj ste zapisali?

Nam je prav malo na tem, ali se bo ta debata vlekla dalje ali ne. Potrebna ni več, ker je jedro že izluščeno. Preizkusni kamen je pravzaprav papeževa avtoriteta, kateri se mi in z nami krščansko delavstvo uklonimo in jo visoko spoštujemo, dočim to avtoriteto na drugi strani imenujejo z banalnim izrazom adut. Debata torej ni več potrebna, potrebni so samo še praktični zaključki. Gd.

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

OBRESTUJE HRANILNE VLOGE PO NAJUGODNEJSI
OBRESTNI MERI.

NOVE VLOGE ::
VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE, OBRESTUJE PO 3%

Domača slovenska zavarovalnica je VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokl in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODEUZENICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.